

A TV SZEREPE A POLITIKAI MŰVELTSÉG
FEJLESZTÉSÉBEN

Egy vallomással kezdem előadásomat. Átnéztem a programot és láthattam, hogy Önök mind ez ideig - és nyilván ezután is - nagyszerű előadásokat hallgathattak és hallanak. Én viszont felismerem, hogy hátrányos helyzetű előadó vagyok. Mert akármit is mondok Önöknek a mi intézményünk munkájáról, megvan a véleményük.

Bevezetőként négy dolgot szeretnék előrebocsátani: és minden mondanivalóm ebből fakad.

1. Az egyik az, hogy a mi intézményünket nagyüzemnek tekintem. Olyan nagyüzemnek, amely speciális terméket gyárt, és termékeinek világnézeti, ideológiai, politikai tartalmuk van.
2. A második: éppen mert Önöknek megvan rólunk a véleményük:
 - nem olyan rossz ez a TV, mint amilyenek időnként látják,
 - de nem is olyan jó, mint amilyenek mi szeretnénk.
3. Nem szeretném a tömegkommunikáció rendszerében túlzottan magasra emelni az intézményi zászlót. Ezért tényként említem csupán azt, hogy ha az ország legjobb publicistája élete legjobb publicisztikáját írja meg, és az a legnagyobb példányszámú lapban jelenik meg, elérhet elméletileg 700 000 - 800 000 olvasót.

- Viszont, ha a Magyar Televízió közepes szerkesztője élete egyik leggyengébb adását produkálja, nincsen alatta az előbbi számnak.

4. Negyedik megjegyzésem: tudomásul vettem, hogy a program feszes, nagy fegyelmezettséget kíván az előadóktól. Ezért előadásomban a rendelkezésre álló 70 percet nem átfogó, mindent felölelő rendszerbe szedtem. Csupán néhány kérdésről szeretnék szólni - a rengeteg közül.

Önök - az elmúlt napokban - több előadást is hallgattak, amelyben szó esett a politikai tudat, politikai műveltség fogalmáról! Én most nem foglalkozom részletesebben ezzel a témával, de ne vegyék rossz néven, ha most néhány gondolat talán ismétlésnek tűnik.

Ezek a következők:

A politikai tudat összetett jelenség. Magában foglalja a politikai ismeretek mellett:

- a politikai gyakorlat, illetve a politikai döntések eszmei összetevőit,
- a politikai intézményrendszer működésének elveit és ideológiai alapjait,
- a mélyebb értelemben vett politikai kulturának: az egyes rétegek politikai magatartásának, az átfogó politikai döntések mindennapi hatásainak és a közvélemény reagálásmódjainak teljes problémakörét.

Ebből következik, hogy a politikai tudatnak igen fontos szerepe van a társadalomban, - különösen megnő ez a szerepe a mi társadalmunkban

- amely közösségi elveken alapszik, és igényli az egész társadalom aktív részvételét a célok megvalósításában!

Mert céljainak eléréséhez szükséges összetársadalmi aktivitás nem bontakozhat ki fejlett és szocialista karakterű politikai tudat nélkül.

Másképpen fogalmazva: a politikai ismeretek mélységéből, tematikai jellemzőiből, illetve a politikai jelenségekkel kapcsolatos pozitív és negatív értékelésekből (a politika presztizséből) következtetni lehet az egyes rétegek és az egész népesség politikai aktivitására, kulturájára és általában a politikai szabályozás milyenségére.

A párt XII. kongresszusára készülve többek között a politikai tudat kérdését is behatóan vizsgálat alá vették a társadalomtudósok, és vizsgálódásuk alapján elmondható, hogy:

- a magyar társadalom politikai kulturája és tudatossága igen sokat fejlődött 1945 óta - mégsem megnyugtató!
- Ebben szerepe van a politikai ismeretek viszonylag alacsony szintjének is, de legszembetűnőbb a politika presztizsének alacsony volta! Az emberek nagy hányada alacsonyra értékeli a politikát, távol érzi magát tőle!

Ne menjünk bele most az okok részletes vizsgálatába, de annyit megemlítek, hogy egyéb okok mellett, a legfőbb meghatározókat történelmi múltunk speciális jellemzőiben kell keresni!

Ez a nem kellemes eredmény milyen tapasztalatokból olvasható ki?

- Az adatok arra utalnak, hogy minél távolabb esik valamely szervezet, funkció vagy tevékenység az egyén mindennapi gyakorlatától, személyes érdekszférájától, annál valószínűbb, hogy a megkérdezett politikai jelleget tulajdonít neki! Fordítva: minél inkább a mindennapok problémáihoz, a megszokott tevékenységekhez, a személyi érdekszférákhoz kapcsolódik a társadalmi élet valamelyik mozzanata, az egyén annál kevésbé érzi politikai jellegűnek.
- Önök előtt nem kell különösebben magyarázni, hogy történelmi gyökerű problémáról van szó! Ugyanis: ha egy társadalom többségét emberöltőkön át távol tartják a politikai életől, gyakorlásától, akkor az emberek szemében a politika elsősorban a felső szintű vezetéshez, a személytelen politikai szervezethez kapcsolódó tevékenységgé válik!

Igy történt ez nálunk, Magyarországon is - és egy ilyen beivódott, az emberek vérévé vált gondolat megváltoztatásához nem elég az elmúlt közel 40 esztendő sem.

- A társadalom rétegeiben természetesen vannak, akik jobban magukénak érzik a politikát, mint mások (a férfiak, a szellemi foglalkozásuak, a párttagok), - de: még ezekben a rétegekben is sokan vélekednek úgy, hogy a politikát mások csinálják, - ott fent!
- Ugyanilyen történelmi gyökerű - és eddig még nem eléggé sikeresen cáfolt előítélet az is, hogy
 - "a politikában mindig van valami huncutság, bárki csinálja is".
 - Sokan állítják ezt is!

Azért időztem el kissé a fogalom mellett, mert hangsúlyozni akartam, hogy a téma - a politikai műveltség, politikai tudat fejlesztésének gondolata - sokkal nagyobb horderejű kérdés, mint azt első hallásra gondolnánk!

És ezután már rá is térek a nekem kiosztott téma ismertetésére:

"A Televízió szerepe a politikai műveltség fejlesztésében."

Kádár János elvtárs az MSZMP KB áprilisi ülésén többek között azt mondta:

"A magyar közvélemény sokkal érettebb, politikusabb, magasabb szinten gondolkodó, mint tíz vagy különösen husz évvel ezelőtt, s ebben természetesen a sajtó, a televízió és a rádió is szerepet játszik felbecsülhetetlen tömeghatásával!"

A bevezetőben említett vizsgálat zárójelentése pedig így fogalmaz:

- "A politikai információ rendszerében az elmúlt két évtizedben a tömegkommunikációs eszközök szerepe jelentősen megnőtt..."

"Az emberek háromnegyed része a tömegkommunikációs eszközökből értesül a fontos politikai eseményekről."

Vegyük sorra ezek után, hogy e tömegkommunikációs eszközök közül a televízió milyen tömegpolitikai tevékenységet alakított ki 25 éves fennállása óta? Másképp fogalmazva: mit tett és tesz azért, hogy a lakosság politikai ismeretei, politikai műveltsége emelkedjék?

Teljességre való törekvés nélkül a következő főbb kiemelésekre szorítkozom.

A televízió megjelenése és működése az elmúlt 25 esztendő alatt tömegessé tette a lakosság politikai befolyásolását, politikai kulturájának fejlesztését.

Az elmúlt 25 évben a televízió kialakította helyét a magyar társadalom életében. Létrejöttét és gyors fejlődését a konszolidáció nyomán kialakult kedvező politikai légkör, a magasabb információs igény ösztönözte.

A televízió egyszersmind a tájékoztatás, a szórakoztatás, a művelődés új változatát vitte el a családokhoz. Az otthonokba közvetített film, színház, zene, kiállítás, sport kulturális forradalmunk új dimenzióját jelentette. Olyan rétegekhez és vidékekre jutott el a kultúra, amelyek addig a művelődési lehetőségek peremén helyezkedtek el. Az iskolák ellátása tévékészülékkel, az ismeretterjesztő és tudományos sorozatok sikere azt mutatja, hogy a televízió az oktatásügynök is fontos eszközévé vált.

Kialakultak a televízió művészi műhelyei, ezek hozzájárultak alkotó értelmiségünk aktivizálásához, külföldön is hírt szereztek hazánknak. Legkiválóbb tudósaink, művészeink otthonossá váltak képernyőnkön.

A különböző időmérleg-kutatások megerősítik azt a közvetlenül is tapasztalható tényt, hogy a családok 90%-a rendszeresen televíziózik. A szabadidő-tevékenységek között az emberek nagy többsége az első helyre teszi a tévénézést.

Ez a tömegesség adatszerűen annyit jelent, hogy hetenként 87 órán át kb. 2,8 millió készülék működik az országban! Minden 1000 lakos közül 252-re jut egy készülék, gyakorlatilag a készülékek száma csaknem azonos a családokéval! Tehát az ország televíziósan telítettnek tekinthető.

Azt jelenti továbbá, hogy a legfrekvenciáltabb műsoridőben a nézőszám 6-7 millióra is emelkedik! De ha kizárólag a politikai karakterű műsorok nézettségére tekintünk, akkor is jelentős adatokról számolhatunk be.

Néhány ismert műsor átlagos nézettsége:

TV-Hiradót	átlagosan:	4-4,5 millió
A HÉT-et	"	5 "
A Panorámát	"	2-2,5 "
A Hírháttér c. műsort	"	1,5-2 "
Az ABLAK-ot	"	2,5-3 "
A Kék fényt	"	5,5-6 "

Az egyszerűbb és korábban (17-18 óra táján) sugárzott műsorok is 6-8%-os nézettségűek, ami azt jelenti, hogy ezeknek is kb. félmilliónyi nézőjük van!

Ennek a nagy népmozgalomnak természetesen voltak és vannak árnyoldalai is. Joggal bírálják az előforduló tévedéseinket, egyes műsoraink alacsony színvonalát. Nem alaptalanul ismerték fel azt a veszélyt, hogy a TV elvonhat a közösségi élettől, csökkentheti az érdeklődést más hagyományos művelődési ágak iránt. E veszélyeket figyelembe véve alakítottuk a közönségek erősítését segítő közös műsorokat (Páva, Ki Mit Tud stb.), ezért lettünk propagálói a könyvnek, a színháznak, a muzeumoknak, a tárlatoknak.

A gondok természetesen nem szüntek meg, de a statisztikai adatok azt bizonyítják, hogy a mozik látogatottságának számottevő visszaesésén kívül, a színházak, hangversenyek kedveltek, folya-

matosan nőtt a könyvforgalom, a kiállítások népszerűsége. A TV nem ezektől vonta el a közönséget, és közösségformáló erejét is bizonyította.

Nyilvánvaló, hogy az olyan gondok mögött, mint a közösségi élet pangása, az életmód alakulásának negatív jelenségei, mélyebben fekvő történelmi társadalmi tényezők munkálnak. Ezekért a gondokért nyilván nem lehet a televíziót felelőssé tenni, de az kötelességünk, hogy a magunk eszközeivel harcoljunk a negatív jelenségek ellen.

Hasonlóan nem problémamentes a televízió politikai szerepének megítélése sem. Különösen Nyugaton figyelhető meg számos visszatetsző jelenség. A show-ipar bevonulása a politikai porondra, a showmanek politikai karrierje, a durva manipulálás példái azonban egy társadalmi rend válságának jelenségei, és nem egy elektronikus hírközlőrendszer szükségszerű velejárója. Mert, hogy a televízió a politikának tisztos és hasznos szolgálója, segítője is lehet, erre számos meggyőző példát lehet felsorolni.

Mind e vitákat, ellenvetéseket is szem előtt tartva, a negyed százados hazai gyakorlat alapján megállapítható: a televízió a tájékoztatáspolitikai, a közvélemény alakításának fontos (hatalmi) eszköze, a társadalmi nyilvánosság közege, egyben a legszélesebb rétegekhez eljutó kulturális intézményünk.

Ugyanakkor arról is szólni kell: hogy a lényegében egy csatornás műsorszórással milyen sok emberhez juttattuk el világnézetünk, politikánk elveit, a kultúra alkotásait. De az a kötelezettségünk, hogy csaknem mindig több milliós közönséghez kell szólnunk, egyre több nehézséggel, gonddal jár. Tulságosan nagy felelősség járul egy-egy műsorra, az ebből adódó görcsösség, szorongás csökkenti a hatékonyságot.

A közélet és az emberek mindennapi életének számos fontos problémája hely híján kiszorul a műsorokból. Az egyes peremen elhelyezkedő társadalmi rétegek, csoportok (öregek, fiatalok, háztájit művelők, nyelvet tanulók stb.) közel sem kaphatnak annyi teret és segítséget, mint amennyi szükséges lenne.

Az előbbiekből következik, hogy a televízió az egész lakossághoz szól, s az egész országra kiterjedően igyekszik teljesíteni hármas funkcióját:

- a/ Hiteles és gyors tájékoztatás
- b/ Ismeretterjesztés és oktatás
- c/ Szórakoztatás

Műsorpolitikai törekvéseink lényege, alapvető feladata: a párt és kormány politikájának tükrözése, megértetése, - és mozgósítása politikai célok elérése érdekében!

Ez az elkötelezettség azonban nem jelent leszűkítést, egysíkúságot. A párt és kormány politikája a legszélesebb néprétegek igényeit fejezi ki. - Következésképp: a televízióknak módja és lehetősége van:

- reális képet adni az ország és a világ helyzetének alakulásáról,
- szólni az alkotó emberről, örömeiről és gondjairól egyaránt,
- ismertetni a tudomány és a kultúra, a művészetek korábbi és újabb értékeit, s ösztönözni az irántuk való érdeklődésre,
- színvonalasan szolgálni a tömeges művelődést - benne a politikai tudat művelését is - és nagy figyelmet szentelni a mindennapok kulturájának, valamint
- ösztönözni a progresszív kritikai szellem és a szocialista demokrácia fejlődését!

Mindezt igyekszik úgy cselekedni, hogy a nézőkkel való kapcsolata, viszonya jó legyen!

Ez azt jelenti, hogy

- kutatjuk: az adott időszakban milyen kérdések foglalkoztatják a lakosságot, hogy ismerjük igényeit. És ezen igényeknek a lehetőségekkel arányos teljesítését kötelességünknek tartjuk.

- Őszinteségre, nyíltságra és közérthetőségre törekszünk, hogy közléseinket hitellel fogadják s elfogadják.
- A sugárzási idők megválasztásával és ismétlési gyakorlatunk folyamatos javításával egyaránt törekszünk, hogy tervezett közléseink a célzott közönség (közönségrétegek) minél nagyobb tömege részére elérhetőek legyenek!
- A nézőkhöz való viszonyunk rendezettsége, minősége azonban nemcsak azon mulik, hogy
 - arról is úgy szólnak-e, amit és ahogyan szeretne, hanem azon is, mennyire segítünk abban, hogy megóvják magukat a bonyolult világ nem kellő ismerete miatti esetleges károktól, illetve, hogy mennyire vagyunk illemtudó látogatók a családi otthonokban?

Ezért igyekszünk

- a/ hasznos tudnivalókra is felhívni a figyelmüket és
- b/ tisztelettudóan távortartani az otthonoktól a brutalitást és a kegyetlen, beteges ösztönök hatásait.

Politikai tömegmunkának tekintjük műsortevékenységünk egészét, ugyanis az a véleményünk, hogy politikai tényezőként viselkedik minden olyan cselekmény, amely a lakosság egészének vagy nagy részének alakítja ismereteit, közérzetét, hangulatát.

Műsorpolitikánk, műsorformáink nagy része a konszolidáció talaján, az 1960-as években alakult ki. A tartalmi válogatást, módszereinket, stílusunkat azok az értékek határozták meg, amelyeket a háborút, a forradalmat és ellenforradalmat megért generációk éreztek sajátjuknak.

A 80-as évek tévénezőinek nagyobbik része azonban már a fiatalabb korosztályból tevődik össze, akik számára már 1956 is iskolai tanulmányok anyaga. Természetesen folytatni kell mindazt, ami bevált. Meg kell becsülni kialakult értékeinket. De a műsorpolitika, a tájékoztatáspolitikai megújítása ezzel együtt nélkülözhetetlen.

És ehhez, számba kell vennünk az előttünk álló gazdasági, társadalmi feladatokat, alaposan elemezni kell a társadalmi tudat állapotát, és ezek alapján kell konkretizálni a párt programjában lefektetett nevelési feladatainkat.

Az elmúlt években szocialista nemzeti egység alakult ki a béke megőrzéséért vívott harc és az életszínvonal, az életkörülmények jelentős javulása talaján.

Társadalmunk eredményei bizalmat, tiszteletet váltottak ki a párt politikája iránt. Most az az egyik legfontosabb kérdés, milyen módon óvhatjuk meg ezt a bizalmat abban a szakaszban, amikor néhez gazdasági gondokkal küzdünk. Ugy kell tehát a helyzet reális képét adnunk, hogy közben hitelünk, társadalmi befolyásunk ne csökkenjen. Ez alapos koncentrációt igénylő feladat, amelyet frázisokkal, szólamokkal elvégezni nem lehet. A megszerzett erkölcsi-politikai tőkére építve, egyetlen közérdeket sértő öröklött vagy újonnan kialakuló ellentmondás megvitatása elől sem szabad kitérnünk. Ellenfeleink és az ellenség elszigetelése a realitásokhoz való ragaszkodás és az aktív kezdeményezés pozíciójából érhető el sikerrel.

Szem elől nem téveszthető tapasztalat az is, hogy a tévé csak akkor hatékony eszköz, ha élvezi a lakosság rokonszenvét, ha a lakosságot megnyerni tudó politika szolgálatában áll.

Megkülönböztetett figyelmet kell tehát fordítanunk információs műsorrendszerünk fejlesztésére.

Nyitottságunkból, földrajzi helyzetünkéből következik hírszolgáltatásunk kiemelkedő fontossága. Most a hét hat napján az esti időszakban többször közlünk híreket. A TV-Híradó az emberek nagyobb részének elsődleges információs forrása. A következő években reggel, délben, délután, tehát minden napszakban biztosítanunk kell a mostani esti gyakorlatunkhoz hasonló hírszolgáltatást. A Rádió óránkénti, a TV napszakonként jelentkező híradásainak - ha minden, lakosságunkat érdeklő és érintő eseményről idejében és megbízhatóan tudósítanak - garantálnunk kell, hogy népünk döntő többsége továbbra se a növekvő számú külföldi hírforrásokból tájékozódjék.

Mi a szocialista televízióknak, az Intervízió mikróláncán érkező hiranyagán és a nyugati tévék, hírügynökségek ugyancsak mikróláncán érkező ajánlásainak felhasználásával dolgozunk.

Saját anyagainkat egy jól kiépített itthoni hálózat alkotói és utazó tudósítóink készítik!

Mindezek együttes hatására gyorsabbá, átfogóbbá vált a TV-Hiradó kül- és belföldi hírszolgálat.

Az ország öt legnagyobb városában (Szeged, Debrecen, Pécs, Miskolc, Nyíregyháza) létrehozott tudósítói irodák jelentős lépést jelentenek. Ezek az "irodák", a más városokban működő helyi tudósítók munkájával együtt lehetővé tették, hogy a budapesti és vidéki riportok aránya megközelítően kiegyenlítődjék!

És a Hiradó-riportok készítői igyekeznek a lakosság szemszögéből vizsgálni az eseményeket. A hangvételük sokszor kritikus.

A csoportterekkel szemben osztársadalmi, közösségi érdekeket igyekeznek képviselni. Alapvető törekvésünk, hogy a képernyőn látottak és mondottak szinkronban legyenek a valósággal, a nézők mindennapi tapasztalataival.

Ujszerűek, színvonalasak és hatásosak a Hiradóban néhány év óta időnként jelentkező kül- vagy belföldön készült mini-riport-sorozatok.

Persze a tálalást és kommentálást illetően megoszlanak a vélemények, de a műsorban számos nagy tekintélyt élvező munkatárs dolgozik, akiknek közvéleményt befolyásoló szerepük számottevő.

Országunkban is egyre nagyobb az igény az információk értékelésére. Ebből következőleg: a televízió műsorrendszerén belül is növekvő jelentősége lett az ugynevezett háttérműsoroknak, a hír- és eseménymagyarázó adásoknak.

A hírek elemzése, kommentálása, a Hiradóban történő azonnali magyarázatán túl, a különböző magazinok, interjúk, vitaműsorok feladata.

Az elmúlt évtizedben, és különösen a mögöttünk levő 3-4 esztendőben, a híreket elemző, magyarázó ún. állandó műsorok széles rendszere alakult ki.

Ezek közül a legnagyobb nézettségű a HÉT című vasárnapi magazinnak van, mely egy politikai hetilap funkciót is ellátja! Összefoglalja és magyarázza az elmúlt hét legfontosabb mozzanatait, s előre is tekint a következő hétre.

Élénk érdeklődés fogadta a csütörtökönként jelentkező újabb kommentáló műsorainkat, mint például a külpolitikai Panorámát, amelyben a legrátermettebb utazó-tudósítóink számolnak be a jelentősebb külföldi eseményekről s mondják el, azzal kapcsolatos tapasztalataikat, értékeléseiket.

Az a további szándékunk, hogy a hírek háttérét elemző bel- és külpolitikai műsorok bátrabban éljenek a konfliktusok feloldása érdekében a különböző érdekek, nézetek, vélemények bemutatásával. A kinyilatkoztatások helyett a jóval meggyőzőbb módszerre: a gondok, elképzelések ésszerű elemzésére törekszünk. Nem az ügyész, nem a mindent tudó és megoldó bölcs, hanem a demokratikus nyilvánosság katalizátorának szerepében. A nézőért vívott nemzetközi és hazai küzdelemben a hazai életünkkel foglalkozó demokratikus képernyő az egyik legnagyobb lehetőségünk. Ezt a nyílt, nézeteket ütköztető, érvelő magatartást igyekszünk tovább erősíteni.

Ez történik a Nemzetközi Stúdió c. műsor valamennyi adásában, a Panoráma számos riportjában s a belpolitikai terület egyik legjelentősebb új, állandó műsorában: a Hírháttér-ben is. Ahol polemikus stílusú viták, beszélgetések keretében adják egy-egy friss hír magyarázatát.

Ésszerű, elemző vitát folytatnak a gondokról, elképzelésekről a Hatvanhat c. műsor államtitkár (vagy hasonló rangú) vendégei is, a stúdióban jelen levő kritikus közönséggel.

Ezeken az állandó műsorokon kívül gyakoriak az olyan beszélgetések és interjúk, amelyeknek keretében vezető politikusok, államférfiak adnak alaposabb magyarázatot a politikai élet kérdéseiről.

ről vagy egy-egy szakterülettel összefüggő témáról vagy eseményről. Ilyenek az ismert miniszter-műsorok vagy az olyan interjúk, mint amilyeneket például nem is olyan régen Kádár Jánossal, Váncsa Jenővel, Marjai Józseffel, Gáspár Sándorral s másokkal készítettünk.

Sok pozitív dolog történt tehát a belpolitikai hirmagyarázó háttérműsorok terén, mégis azt tapasztaljuk, hogy a nézők még mindig elégedettebbek a külpolitikai, mint a belpolitikai tájékoztató, publicisztikai műsorainkkal.

Nem kell talán még részletesebben szólni e fontos feladatunk teljesítéséről; ezért a következőkkel szeretném háttérmunkánk ismertetését zárni:

- a társadalmi tudat állapotát vizsgáló elemzésekből is tudjuk, hogy az ugynevezett mindennapi tudat helyzete nem kielégítő;
- sokféle zavarral kell e téren szembenézni, ezért is nagyon fontos, hogy a lakosság köznapi tájékozottságának újabb és újabb lehetőségeit tárjuk fel és alkalmazzuk.

Napjainkban növekszik a szerepe a tájékoztató és információs munka azon részének is, amelyet "szolgáltatás"-nak nevezünk, vagy: a napi szükségletekhez illeszkedő "aprómunkának", és amely a mindennapi élet gondjainak csökkentését, a jobb közérzetet szolgálja.

Ugyanis a kül- és belpolitika alapvető kérdései mellett, az emberek egyre inkább igénylik a közlekedést, a munka utáni foglalatosságokat, egészségvédelmüket, bevásárlásaikat, szabadidőtevékenységüket segítő információkat. Ezért a rádiók és televíziók világszerte speciális műsorokat adnak utazóknak, kertészkedőknek és másoknak.

Televízióink is felismerte, hogy politikai tömegmunkájával jobban ki kell elégítenie az emberek mindennapi életéhez kapcsolódó érdeklődését, információs igényeit. Ennek a felismerésnek a jegyében indult el 2-3 éve néhány utkereső műsor, és azóta általános érdeklődést váltottak ki.

Ilyen a minden második pénteken délután jelentkező Ablak, amely sokféleségével, érdekességével ritka eredményt ért el: délutáni politikai műsor még nem ért el soha sem 2,5-3 milliós átlagos nézettséget. Ide sorolhatók továbbá a Főzőcske c. program adásai, a Kalendárium c. havonta jelentkező és a nézők tudományos-gyógyászati stb. kíváncsiságra épülő magazin, a Diagnózis c., havonként jelentkező egészségügyi tanácsadó műsor, amely már az újabbak, fiatalabbak közül való!

De a szolgáltatás címszó alatt megemlítem azt a hetilapunkat is, amely kulturális témákkal foglalkozik: a Studió '83-at! Ez a heti 60 perces állandó adásunk ad eligazítást a kulturális eseményekről - s biztatást, kedvcsinálást az azokon való részvételhez.

Nem hiányoznak a képernyőről az ugynevezett "érdekvédelmi" szolgáltatások sem! Ilyen a nyugdíjasok állandó műsora, az "Élet az éveknek" és a "Kétmillió", - a kiskerttulajdonosok havi műsora a "Kertünk-udvarunk", a feltalálók és ujitók "Felkinálmom" c. műsora, s ilyen az a számos egyedi riport- és dokumentumfilm is, amelyek jogtalanságok, indokolatlan sérelmek ellen emelnek szót - a közérdekű bejelentések nyomán!

És végül: ilyen szolgáltató feladattal indult utjára a TELE-TEX, vagy ahogy mi neveztük el: a KÉPUJSÁG is. (Átkereszteljük TÁVUJSÁG-ra.)

Az ilyen fent említett kezdeményezéseknek is köszönhető, hogy a politikai műsoroknak ma már igen jelentős hányada a lakosság kedvelt programjai közé tartozik - jóllehet, természetesen ezek sem vetekehetnek a szórakoztató vagy játékfilmműsorok népszerűségével.

Ezek a "szolgáltató" műsorok akkor igazán jók, ha információik mennél közelebb vannak egy-egy város, körzet lakosai, illetve egy-egy réteg érdeklődéséhez! A körzeti stúdiók kiépítésénél ezt a funkciót az egyik legfontosabb feladattá kívánjuk tenni! A jelenlegi két körzeti stúdió már "műveli" ezt a feladatot, - nemcsak az Ablak betétjeként, hanem önálló adások rendszerében is.

Lényegében a szolgáltatások keretébe tartoznak reklámműsoraink is. Az elmúlt 5 évben itt igen számottevő a fejlődés. Ezt egyaránt ösztönözték a népgazdasági megfontolások, de saját bevételi törekvéseink is. Megítélésünk szerint javult a képes reklámok minősége, s ma már számos jó, ötletes megoldás található a reklámműsorokban is.

A lakosság szinte minden rétegében népszerűek az ismeretterjesztő műsorok! Az ismeretterjesztés kezdettől fogva átgondolt, szervezett tevékenysége televízióknak!

Gyerekek, felnőttek és nyugdíjasok egyaránt lelkes nézői ismeretesebb sorozatainknak, amelyek egy korszerű műveltségisményjegyében nyújtanak - a politikai ismereteken túl, és amellelt:

- mint a - társadalomtudományi és történelmi ismereteket,
Jogi esetek, Századunk;
- mint a - pedagógiai, pszichológiai ismereteket,
Családi Kör, Szülők iskolája, Pedagógusok fóruma
vagy a Szókimondó;
- mint a - természettudományi ismereteket,
Delta, Kuckó, Perpetum mobile;
- esztétikai nevelést:
Unokáink is látni fogják, Izlések és pofonok, a Hét
műtárgya, Zene-zene-zene stb.;
- testedzési tanácsokat adnak, s a mozgásra buzdítanak
bizonyos műsортipusaink, mint például:
Természetjárás, Csali, Kosár-suli stb.

Egyszóval viszonylag széles a kínálat, s ezeket kiegészítik a külföldön készült és vásárolt sorozatok is, amelyek közül még a legsikeresebbek felsorolására sem vállalkozom most!

Megjegyzem még, hogy az utóbbi években az ismeretterjesztő és tudományos műsorok között kívánatos differenciálódás ment végbe: a Gólyavári esték c. sorozat vagy a Tudós klub és még egy-két hasonló műsor szűkebb rétegek érdeklődésére számít, és az a

szándéka, hogy elmélyültebb, és ha lehet egészen frissen feltárt ismeretanyagot adjon.

Összefoglalva: célunk a tömegek megnyerése, gondolataik, nézeteik, érzelmeik befolyásolása, a tudat alakítása. És ez szüntelenül ismétlődő tennivalónk, naponta, óránként jelent feladatot számunkra.

Ugyanis nincsen befejezett ideológia, politika, agit. prop. munka. A politikában, az ideológiában nincsen légüres tér.

Előttünk álló nagy feladvány: felkészülés a következő évtized televíziózására. Ezen vezetőségünk már huzamosabb ideje munkálkodik.

És ezt nem az indokolja, hogy elmúlt negyedszázad a magyar televíziózás történetében, hanem mert szembe kell néznünk azzal a ténnyel, hogy megváltoztak a televíziózás feltételei. Csupán vázlatosan szeretnék erről szólni:

- Először is megváltoztak a nemzetközi feltételek:
- Köztudott, hogy az enyhülésnek az a folyamata, amely 1975-ben Helsinkiben kulminált - a 70-es évek végére megtorpant.
- Tartósnak ígérkezik az USA-ból kiinduló ellentámadás az enyhülés ellen. Hiszen az USA az enyhülés kibontakozása révén teret, lehetőséget, mozgásszabadságot veszített.
- Vagyis számolni kell azzal, hogy a következő évtizedben sem lehetséges az enyhülés korlátlan fenntartása. Emiatt az eddiginél ellentmondásosabb, gyorsabban változó világpolitikai helyzetekre kell számítanunk. Arra, hogy az enyhülés és a feszültség elemeinek egyidejű jelenléte lesz jellemző.

Számolni kell azzal is, hogy bár a TV-k eddig is kivették részüket a két rendszer közötti ideológiai küzdelemből, de a rakéták és a műholdak katonai fejlesztési versenyének eredményeként a

TV új lehetőségeit is bevetik. Technikailag megoldott és a megvalósítás állapotában van a műholdas műsorszórás közvetlenül otthonokba juttatása.

Ez azt is jelenti, hogy felerősödött a harc a néző milliókért, a nézők tudatának befolyásolásáért.

Az is elég világos a széles közvélemény számára, hogy a 70-es évek végére megváltoztak hazai körülményeink is.

Engedjék meg, hogy összefoglalóan utaljak arra, hogy: az elmúlt 25 év társadalmi, gazdasági fejlődése dinamikus volt.

- Az ellenforradalmat követően nemcsak a szétzilált gazdaságot sikerült rendbehozni, hanem alapvető strukturális változásokat is végre kellett hajtani.
- Megoldottuk a mezőgazdaság nagyüzemi, szocialista átalakítását, és ezzel egy időben a vidék olyan iparosítása ment végbe, amely a mezőgazdaságból felszabaduló munkaerőt lekötötte.
- Egy évtizeddel később az új mechanizmus bevezetésével megkezdtuk az ipar hatékonyabb működtetését, a magyar népgazdaság versenyképességét javítani.
- Ebben az időszakban jelentősen növekedett az egy lakosra jutó reáljövedelem, a társadalmi juttatások reálértéke.
- A lakosság fogyasztási cikkekkel való ellátása magas színvonalat ért el.
- Hozzá tehető mindenhez, hogy negyedszázad alatt alapvető változások mentek végbe a társadalom szerkezetében, az életmódban.

Közdutott az is, hogy e töretlenül felfelé ivelő folyamatot részben külső és részben belső tényezők lefékeztek. Sőt a 70-es évek végére népgazdaságunk nehéz helyzetbe került. Most az egyensúly helyreállítása, eredményeink megőrzése a feladat, és egyben egy új előrelépés előkészítése.

E rövid összefoglaló áttekintés után szeretném levonni azt a konzekvenciát, hogy tehát: lezárult fejlődésünk egy bizonyos szakasza, és ebben az új helyzetben határtalanul megnövekedett az emberi tényező szerepe, az alkotó, a kezdeményező, a cselekvő ember szerepe. Megnőtt az ember sokoldalú műveltségének sulya, a munkaerő kulturáltságának jelentősége. De fogalmazhatnám úgy is, hogy az emberi tudat, műveltségfejlődése - haladásunk egyik legfőbb tényezője.

Nos ennek érdekében a Televízió lehetőségei szinte kimeríthetetlenek. Hiszen a TV szoros és napi kapcsolatban áll a társadalom legszélesebb köreivel.

Mindebből a lehetőséghalmazból, amely a TV rendelkezésére áll - a közvélemény jobb informálása, művelése, tudatfejlesztése kapcsán - ismét nem a teljesség igényével négy gondolatkört szeretnék kiemelni.

Nem lesznek a következő évek sem mentesek a feszültségektől, ellentmondásoktól. Ezért központi helyen áll az a törekvésünk, hogy a folyamatok elemzésével, a konfliktusok ábrázolásával segítsük a döntések, a szükséges lépések megértését és elfogadtatását. Mégpedig nem elkeserítve és leszerelve, hanem cselekvésre, kezdeményezésre, megoldásra serkentve.

Vagyis - az a határozott törekvésünk, hogy ápoljuk és megőrizni segítjük azt a bizalmat és politikai egyetértést, amely pártunk politikája nyomán megvalósult.

Számolnunk kell azokkal a feszültségekkel, értékrendváltásokból származó konfliktusokkal is, amelyek az intenzív gazdálkodásra áttérés folyamatából adódnak.

És e konfliktusok kapcsán élesen fontossá válik, hogy a képernyőn, a széles nyilvánosság előtt ki mellé állunk, mit támogatunk, hogyan érvelünk.

Ehhez több lényeges tényezőnek kell megfelelnünk:

- a/ A nyílt, őszinte és hiteles valóságbrázolás követelménye megnőtt! Érthető, mert másképp nem lehet eligazodni ebben a mai világban!
- b/ Erősíteni kell a televízió tömegkapcsolatait, mert ebben a helyzetben különösen fontos, hogy tovább növekedjék hite-
lünk, és hogy milliók tartásuk fontosnak megnézni-meghall-
gatni közléseinket.
- c/ Ebben a kiélezett helyzetben különösen fontos, hogy foko-
zottabban ügyeljünk a nézők türelmére!

Még a televíziót sem lehet hibamentesen csinálni, de kevesebb hibával csinálni, ez már nem elérhetetlen cél.

- Vonzóbb, érdekesebb műsorokkal kell kiszorítani a még meglevő "szürke"-séget! Mert mi, akik elsősorban poli-
tikával foglalkozunk, azt valljuk, hogy a gyenge, unalmas
műsor akkor is politikai hiba, ha egyébként hibás állítást
nem tartalmaz.
- Ehhez hozzátehetem: a nézők által elfogadott tematikai és
műfaji arányokat sem szabad önkényesen eltorzítani.

A második gondolatkör a családdal kapcsolódik. Elsősorban a népesség alakulásához. Hiszen a népesség alakulása a fiatal kor-
osztályok magatartásától függ. - Köztudott, hogy demográfiai hely-
zetünk lassan romlik. Jelenleg 17% az időskorúak aránya. Az elő-
rejelzések szerint 2000-re ez az arány 22% lesz. Tudjuk azt is,
hogy a fiatalok a 3 gyermekes családmódot nem fogadták el, meg,
hogy csökkent a házassági kedve, és magas a válások száma.

Tehát sok a tennivalónk a családdal, a gyerekekkel, az öre-
gekkel kapcsolatos közgondolkodás alakításában.

A harmadik gondolatkör: a progresszív magyarságkép kiala-
kítását segíteni, erősíteni.

A tudat építésének a jelen megbecsülése kiemelkedően fontos aspektusa. Annál is inkább, mert a társadalmunk 58%-a 39 év alatti, a párttagság 70%-a pedig 1956 után lett tagja a pártnak.

Vagyis célunk olyan magyarságképet erősíteni, amelyik őrzi hagyományaink minden értékét, amely megmutatja és bemutatja a megtett utat, és azt, hogy hová értünk, hol tartunk. Éppen annak érdekében, hogy emelkedjen az elért, a megvalósult értéke, becsülete. És ez vonatkozik a felszabadulástól, sőt 1956-tól eltelt idő, a megtett ut elemzésére.

Mert az nem vállalható, hogy a memoárirodalom jóvoltából a Horthy-fasizmus évei egyhébbernek tűnjenek a közvélemény előtt, mint az 50-es évek Magyarországáé.

Bár ezt a munkát elkezdjük, azt kell mondanom, hogy még csak a kezdetén vagyunk az új generációk történeti-politikai nevelésének.

Összegezeként: - talán szabad így fogalmaznom: úgy tartjuk, hogy a fiatalok tömegeinek megismertetése történelmi tapasztalatokkal a gazdasági társadalmi feladatok megoldásának is az egyik nagyon fontos feltétele.

A negyedik gondolatkör - a művelődéssel összefüggő feladatokkal kapcsolatos.

Tény az, hogy az elmúlt két évtized alatt ugrásszerűen növekedett a lakosság iskolázottsági szintje - gyors ütemben növekedett a könyvkiadás, növekedett a hangversenyek, kiállítások látogatottsága; nagy volt az üteme a tömegkommunikációs intézmények fejlődésének, mégis: a közművelődésről készült elemzések azt mutatják, hogy csökkent, vagy legalábbis nem emelkedett a műveltség társadalmi presztízse.

Egyik feladatunk tehát a műveltség, a kulturált életmód társadalmi tekintélyének emelése. És ebben még többet kell segítenünk az iskoláknak, a klasszikus és nemzeti hagyományok közvetítésé-

vel, az iskola és pedagógus iránti bizalom erősítésével. Be kell töltenünk az olvasás, az amatőrmozgalmak, a színházak, a zenei élet propagálásának, szervezőjének a feladatát.

És mindehhez hadd tegyem hozzá: látnunk kell, hogy a körülmények alakulása folytán (a növekvő gondok, feszültségek, a kis-keresetű családok kulturális kiadásainak csökkenése) az emberek többsége még inkább, mint eddig szórakozást, kikapcsolódást vár majd a televíziótól. Ezt az igényt politikai megfontolásokból is komolyan kell vennünk.

Ezért kiemelt figyelmet fordítunk kulturális műhelyeink közül azokra, amelyek milliós közönségnek nyújtanak derüs pillanatókat, felüdülést. De munkánk csődjét jelentené, ha lemondanánk arról, hogy a legkülönbözőbb politikai, kulturális műsoraink döntő többségének érdekesnek, változatosnak, mozgalmasnak - köznapi terminussal szólva -, szórakoztatónak kell lennie. Ezért kell küzdenünk az eddiginél is jobban a tiszta nyelvhasználatért, a tömörségért, a derüért, az igazi közvetlenségért, támogatva a megnyerő személyiségeket, és küzdve az embereket taszító mindenféle nagyképűség, felkészületlenség ellen.

Tömegpolitikai munkánkkal kapcsolatosan sokféle igényt fogalmaznak meg a kritikusok is!

Ezek nagyrészt helyesek, bár van közöttük jócskán olyan is, amivel nem értünk egyet!

Szélsőséges kritikusaink például a sajtó és általában az újságírói tevékenység lényegét az általuk elképzelt valóságfeltárásban, másképp fogalmazva: a kritikai alapállásban látják! Ehhez ideológiát így gyártanak mondván, hogy "a hibák ostromozása viszi előbbre a társadalmat"! -, amiben persze sok az igazság, de így, önmagában ez egyoldalú alapállás.

Mi ebben a kérdésben a véleményünk?

Tömegpolitikai szerepünk kettős: egyfelől rendszerünk védelme és erősítése a feladat, másfelől pedig bírálnunk kell a szocialista társadalmi viszonyok fejlődését gátló negatív jelenségeket.

E kettős feladat megoldása közben a végtermék (a műsor) megítélése meglehetősen szubjektív. Nem is lehet más! Hiszen, amit valaki építő bírálatnak tart, másvalaki (mondjuk az, akihez szól) helytelennek vagy jogtalan támadásnak tekintheti! Mi úgy fogjuk fel dolgunkat, hogy a kritika szerves része feladatrendszerünknek!

A kritikai tevékenységnek azonban vannak kötelezően betartandó arany szabályai, feltételei! Mik ezek?

- Az összkép, amelyet a társadalomról adunk, igaz legyen. Tehát tükrözze a fejlődést is! A kritika egyik irányban se torzítsa el a valóságot! Fontosak tehát az arányok!
- A kritika ne legyen lehangoló, ne szerelje le, ne bénítsa meg a nézők millióit, hanem ellenkezőleg: ösztönzésül szolgáljon, pozitív cselekvésre készítessen!
- A kritika ne csak elhatározásunkban legyen javító szándéku! A néző ezt a szándékot "érezze ki" a műsorból.
- A kritika konkrét címzetthez szóljon, tényekre támaszkodjon, és ne legyen vagdalkozó! Legyen megfelelő a tálalása is! (Hiszen a képernyő mindent felnagyít! Ha valakit durván megszégyenítettünk a képernyőn, a néző akkor is őmellé áll, ha a bírálat jogos volt!)

A problémakör másik oldaláról is had szóljak! Nem kis gondal jár az eredmények propagandája sem!

Miután időnként a nem hivatalos és nem hivatásos kritika szereti "levágni" az eredményt propagáló műsort - van tartózkodás ebben a témában!

Pedig:

- ha az eredményeket nem tudjuk értékükön mérni,
- ha azt, ami megvalósult, nem tudjuk tartalmasan, vonzóan ábrázolni, akkor komolyan csökkenhet a társadalom cselekvőkészsége, teherbíró képessége.

Utaltam már arra, hogy a televíziózást, ezt az óriási tömeghatású politikai munkát lehet jól csinálni - de hibátlanul aligha.

Nos, Önök tudják jól, hogy az utóbbi időszakban a tömegkommunikáció erőteljes bírálatot is kapott. Még hozzá nem indokolatlanul. Én magam fogalmaztam meg - a Kádár elvtárrsal készült interjú keretében - az áprilisi központi bizottsági ülés után azt a kérdést, hogy:

"Az emberek - nézők, hallgatók - különösen az utóbbi években, szívesen vitatkoznak. És a jó viták erősítik a demokratikus közszellemet.

Vannak azonban, akik adott esetben nem kellő felelősséggel, hiányos felkészültséggel, esetleg világnézeti tisztánlátás híján vesznek részt a nyilvánosság előtti vitában.

Ön hogyan látja ezt Kádár elvtárs ?"

Önök hallhatták Kádár elvtárs bíráló válaszát! Ebből most nem idézek.

De: annyi bizonyos, hogy a tömegkommunikációt érintő bírálatok jogossága elmélyült elemzésre kötelez. Most ezzel kapcsolatban szeretném kifejteni véleményemet.

Vannak ugyanis, akik a bennünket érő bírálatok erősödését törvényszerű következménynek tartják. Ugy vélekednek, hogy annak következménye, hogy felgyorsult körülöttünk a világ, gondjaink megsokasodtak, hogy bonyolultabb viszonyok között élünk, mint még negyedszázada soha.

Ennek következtében érzékenyebb lett a társadalom, érzékenyebb a közvélemény, és érzékenyebb lett a vezetés. Sőt mi magunk is érzékenyebbek lettünk.

Nem tagadva: e tényezők szerepet játszanak munkánk megítélésében, de közös eredőjük, hogy az igények velünk szemben, az egyik hatalmi eszköz tevékenységével szemben jelentősen megnövekedtek. És ez elvárható és megkövetelhető.

Hozzátehetem - a hibák, a tévedések számának növekedését egyáltalán nem érzem törvényszerűnek.

E fórum talán megengedi ezt a gondolati mélyebben-szántást, hiszen hallgatóim minden bizonnyal segítséget, támogatást, megerősítő munkálkodást kérnek és remélnek a mi intézményunktől.

Véleményem szerint a tévedések forrása az elkötelezettség nem elég pontos értelmezése.

Hiszen egy adott személy hiába tartja, vallja magát elkötelezettnek, ha valamilyen konkrét, képernyőre kerülő témához nem a politikai realitás talaján nyúl hozzá, ha nem a megoldások irányába munkálkodik, hanem csak helyzetet ábrázol.

Vagy: - ha például - egy adott személy nem számol a tömeges hatás mérhetetlen súlyával, a TV-közlés korlátaival, és improvizált, éretlen, kísérleti stádiumban levő kérdésekkel, témákkal, gondolatokkal áll elő. A képernyő nem laboratórium. Nem kísérleti műhely.

Az imént említettem, hogy a gondok forrását az elkötelezettség nem elég pontos értelmezésében látom. Vagyis az elkötelezettség globális értelmezése, az elkötelezettség általános vállalása ma - éppen mert feszültségektől terhes, sokkal bonyolultabb viszonyok között élünk - nem elégséges.

Ma az elkötelezett tömegpolitikai munka azt igényli, hogy szorosabban tapadjunk, azonosuljunk a pártpolitika és kormány-

politika konkrét céljaihoz, törekvéseihez. Hiszen a határozatok és döntések mindig konkrétan elemzett időszak konkrét feladatairól szólnak.

- Segíteni a pártpolitikai célok megvalósulását csak így lehet.
- És ez soha nem azt jelenti, hogy csak a pozitív jelenségeket szabad megragadni. Adott esetben - amint erről már szóltam - egy-egy negatív jelenség feldolgozása, felelős, sokoldalú, a megoldást megmutató ábrázolása, a politika számára nagy haszonnal járhat.
- És állítom, hogy ha valaki ezt a szemléletet elfogadja, és megteendő lépéseit ennek tükrében mérlegeli, sokféle csapdát elkerülhet.

Például:

- hogy a képernyőn neki kell igazságot osztania,
- vagy, hogy az adott helyzettől, lehetőségtől függetlenül ábrázolja szocialista valóságunk egy-egy faktorát, anélkül, hogy a kibontakozás halvány irányát és módját felrajzolná,
- vagy például, hogy egy-egy személy összekeverje saját személyének sulyát az általa használt eszköz sulyával.

Persze a tömegkommunikációban az előbbi gondolatmenetnek jelen van az ellengondolatmenete is. Vagyis: akkor vajon nem szenved-e csorbát az alkotó-szabadság? - vagy: ezáltal nem garantáljuk-e a szürkeséget, az unalmat?

Kérem, ezekre nekem az a válaszom, hogy aggodalmaskodni persze lehet, azonban attól még egy alkotás sem vált remekművé, hogy megbotránkoztatta a fél országot, és halálra keserítette a közvéleményt.

Befejezésül szeretnék terveinkről szólni. Előadásom elején utaltam műsorunk mennyiségére. Említettem, hogy heti 87 óra műsort sugárzunk. Másfél csatornán. Európában talán a legszerényebb TV a miénk. Viszont a fent vázolt feladatok a műsorok szá-

mának, mennyiségének növelését, műsorstrukturánk továbbépítését igénylik.

Reméljük, hogy az évek óta tartó stagnálás, sőt bizonyos csökkenés átmeneti jellegű, és a következő évek ismét műsoridő-növekedést jelentenek majd.

De ilyen körülmények között is a javítás, a jobbitás a szándékunk. Ezért határoztuk el már korábban, hogy fokozatosan műsor-sugárzási reformot kezdünk el, és ennek végrehajtása folyamatban van.

Ennek az új strukturának a kialakítása tervbe vette - és ennek bizonyos vonatkozásait Önök már tapasztalhatták is - hogy:

- a hétvégi műsor-sugárzás megerősítésén túl jobban kiépítsük a napszakok műsorrendszerét.
- Ez alapvető átalakítást nem jelent, azonban a meglévő műsoridő vonzóbb megszerkesztését lehetővé teszi!

Ami a további terveinket illeti:

a központi két, majd 1987 utáni három program, valamint az 5 körzeti stúdió, a helyi iniciatívát is igénybe vevő kábeltelevízió (nagy lakótelepek stb.), a Teletex munkája, a képmagnók műsor-felvételekkel való ellátása jelentené együttesen azt a korszerű műsorszórási és terjesztési rendszert, amely megfelel a kor követelményeinek. Ez a többsátnás rendszer biztosíthatja a sokféle korosztályi - települési - érdeklődési igény kielégítését. Kombinálhatja a központi és helyi erőik adottságait, lehetőségeit. Sokkal több teret adhat a különböző oktatási, művelődési intézményeket segítő vállalkozásoknak, kezdeményezéseknek.

Ennek megteremtésére készítünk terveket a KB megbízása alapján, s reméljük, hogy a 80-as évek folyamán meg is valósulnak az ehhez szükséges feltételek.

A politikai műsorrendszer fejlesztését illetően a következőket szeretném mondani.

Terveinkről:

a/ A TV-Hiradó továbbra is a legfontosabb információs műsor marad. Nagy kihívás előtt áll. Fel kell készülnie arra, hogy a műholdas televíziózás esetleg több televíziós hírendszert hozhat be az országba, és ránk kényszeríti a tájékoztatási és befolyásolási versenyt. A versenyt azonban csak úgy állhatja Hiradónk, ha

- korszerű hírhalózata lesz a műsorstruktúrában,
- az összes hírperiódus fix műsoridővel rendelkezik,
- elektronikus felvevő és átjátszó bázisa lesz az ország minden jelentős pontján,
- és külföldi tudósítóhálózattal rendelkezik.

b/ Magazin-műsoraink jövőjét vizsgálva alapvetőnek tűnik, hogy e műsortípus a legalkalmasabb az információk összefoglalására, háttérük magyarázatára. Ezért meghatározó jelentőségük lehet.

Az is valószínűnek látszik, hogy a nyugati műholdakon érkező információkat is - nagyrészt - ezek a magazinok reagálhatják le gyorsan és hatásosan!

c/ A szolgáltató karakterű műsorok alaptípusai részben tovább élnének. Így például az ABLAK, a kéthetenkénti 60 perc helyett hetenként jelentkezhetne, s a központi stúdió mellett mind az öt körzeti stáb részt vehetne a munkában.

d/ Az egyéb politikai műsorok rendszeréről: Valószínű, hogy az állandó műsortípusok tovább tudnak futni még a kilencvenes években is. Ez azonban nem zárja ki, sőt feltételezi ezeknek a műsoroknak állandó megújulását, rugalmas változásait az alakuló helyzetekhez, különös tekintettel a műsoridő növekedésére.

És pedig:

Egyrészt: a folyóiratok, illetve a szaklapok funkciójának megfelelő alaposabb háttérmagyarázatokat foglalnak magukba. Tehát olyan összefüggésekről beszélnek, amelyeknek kifejezésére a TV-Híradó és a HÉT lehetőségei nem adnak módot - mindenekelőtt területi okok miatt. E háttérműsoroknak műfajilag, módszereiket illetően igencsak sokféléknek kell lenniük. Különösen a Fórum, a Hatvanhat, a Kerekasztal-beszélgetés. Megkérdezzük a minisztert, Vita fórum, Beszédtéma-beszéljünk róla típusu műsorok szélesítését és többszörösítését tartjuk célszerűnek.

Másrészt: a napi, legfontosabb hazai eseményekről (egy-egy kongresszusról, a parlamenti ülészekokról, ünnepekről vagy más kiemelkedően hangsúlyos eseményekről) közvetíteni kell élőben, hogy tovább növeljük a jelenlét érzését, de mindinkább kaput nyitva a részvétel lehetőségének is.

Harmadszor: speciális rétegműsorokat kell készíteni, és célfeladatokat kell ellátni, egyedi vagy sorozatműsorokkal.

Igy például:

- műsorok a nyugdíjasoknak,
- a politika és a politikai gyakorlat iránt különösen érdeklődő értelmiségieknek (késő estéken) speciális műsorokat sugározni,
- állandósítani és rendszeresíteni kellene a falunak, illetve a városi munkásság különféle rétegei számára készített műsorokat.

Éppen ezért, amikor majd a mostanihoz képest nagyobb műsoridővel rendelkezik a tévé, az új műsorok kialakításánál előnyben kell részesíteni azokat a kezdeményezéseket, amelyek lehetőséget teremtenek arra, hogy a nézők a véleményüket kifejezhessék, vitatkozhassanak, nézeteket elfogadjanak vagy visszautasíthassanak. Ehhez modell-műsornak a Hatvanhatot kell tekintenem.

A hirdők és a magazinok mellett a vitaműsorok lesznek minden valószínűség szerint a legnagyobb érdeklődést és hatást kiváltó politikai műsorok.

A telefonhálózat megnövekedése, a telefon-előfizetők országos méretű növekedése minőségi ugrást hozhat a közönséggel való vitakapcsolatban.

Ennyit terveinkről, elképzeléseinkről, feladatainkról. Tudom, hogy e tervek, elképzelések sok optimizmust tartalmaznak. Hiszen a televíziózás - a világon mindenütt iszonyatos mennyiségű pénztömeget emészt fel. És ez a magyar televíziózás fejlesztésére is vonatkozik.

Azonban optimizmusunkat erősítik és talán indokolják azok a világtelevíziózásról szóló izgalmas hírek, amelyek a Magyar Sajtó hasábjain olvashatók. Idézek ezek közül:

- A Szovjetunióban műholdak alkalmazásával lényegében két egész napos központi program fogható a hatalmas ország legnagyobb részén. Ehhez kapcsolódnak a köztársaságok helyi műsorai.
- A Francia Köztársaság új televíziós törvénye a három párhuzamos adás rendjét szabályozza.
- Olaszországban már elszabadult a magánadók áradata.
- Az NSZK új postaügyi minisztere a kábelhálózatok kiépítését sürgeti.
- Európa felett próbaadásokat sugároz az Eurovizió kísérleti műholdja.
- Ilyen tervekkel az intervízió tagállamai is foglalkoznak. Napirenden - a kisebb tagországokban is - a két földi program sugárzásán túl egy műholdas harmadik program kialakítása.

- Az Egyesült Államokban a közeljövőben indul a közvetlen műholdas adás elsősorban azon vidékek számára, amelyek kábel-rendszerekkel még nem rendelkeznek.
- A központokból sugárzott közvetített műsorok mellett világszerte terjed a videózás, a televíziózás családi, kisközöségi változata.

Indokolt tehát, Kedves Hallgatók, hogy elképzeljük és kidolgozzuk azt a tömegkommunikációs rendszert, amelyre az évszázad utolsó éveiben a mi társadalmunknak szüksége lesz.